

สถานการณ์การเกิดโรคที่ได้รับแจ้ง ประจำสัปดาห์ที่ 3

ในสัปดาห์ที่ 3 วันที่ 12 - 18 มกราคม พ.ศ. 2546 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานผู้ป่วยด้วยโรคในข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. เด็กเสียชีวิตภายหลังการได้รับวัคซีน DPT และ OPV

จากข่าวในหนังสือพิมพ์บ้านเมือง และพิมพ์ไทย ฉบับวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2545 ว่ามีเด็กเสียชีวิตภายหลังได้รับวัคซีนที่จังหวัดนครราชสีมา ผลการสอบสวนเบื้องต้น ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

ผู้เสียชีวิต เป็นชาย อายุ 4 เดือน เป็นบุตรคนที่ 2 ของครอบครัว ประวัติการคลอดปกติ ที่โรงพยาบาลหาดใหญ่ จ. สงขลา ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมาเมื่ออายุ 3 เดือน พัฒนาการทั่วไปปกติ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2546 ผู้ปกครองได้พาไปรับการฉีดวัคซีน DPT และ OPV ที่สถานีนามัยพังงิงห์ หลังการฉีดวัคซีนก็เดินทางกลับบ้าน ผู้ป่วยรับประทานนมแม่ร่วมกับนมผงสโนว์ ได้ตามปกติ ช่วงเย็นรับประทานกล้วยน้ำว้า ก่อนนอนมีอาการแหงนคอ มีร้องกวนเล็กน้อย แต่ไม่รู้สึกลำบากผิดปกติ หลังเข้านอนไม่ได้ตื่นมากินนมเวลา 02.00 น. ดังเช่นปกติ แต่มารดาก็ไม่ได้สงสัย เวลาประมาณ 08.00 น. ในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2546 พบว่าเด็กเสียชีวิตแล้ว จึงให้แพทย์จากโรงพยาบาลนครราชสีมาชันสูตรศพ เด็กไม่ได้รับการตรวจ autopsy และไม่ได้ส่งตัวอย่างอุจจาระ หรือตัวอย่างอื่นใด ตรวจสอบที่เป็นข่าว บิดา มารดาและญาติ ไม่คิดใจหาความ และได้ฝังตามประเพณีไปแล้วในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2546

วัคซีนที่ฉีด คือ DPT Lot Number 4417 - 2 หมดอายุวันที่ 16/6/2003 และ OPV Lot Number 5 - 3145A4A หมดอายุเดือน 9/2003 ได้มีการฉีดวัคซีน DPT Lot เดียวกันนี้ให้แก่เด็ก 17 คน ใช้วัคซีนไป 2 ขวด เบื้องต้นยังไม่พบความผิดปกติของเด็กกลุ่มนี้ เด็กที่ได้รับวัคซีนทั้งหมดจากสถานีนามัยในวันดังกล่าว จำนวน 35 คน ขณะนี้ยังไม่พบว่ามีใครมีอาการข้างเคียงที่รุนแรง สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้ประสานกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 นครราชสีมา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสอบสวนรายละเอียดของการเสียชีวิตในกรณีนี้ต่อไป

2. โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง (Severe diarrhoea)

ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง ที่ตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor inaba จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 ราย เกิดขึ้นใน อำเภอปากเกร็ด 4 ราย ที่สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเฟื่องฟ้า 3 ราย, ตำบลบ้านใหม่ 1 ราย และในอำเภอบางกรวย ตำบลบางขุนทอง อีก 1 ราย รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1.1 อำเภอปากเกร็ด เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2546 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี ได้รับแจ้งจากโรงพยาบาลปากเกร็ด ว่ารับผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง จากสถานสงเคราะห์เด็กบ้านเฟื่องฟ้า เข้ารับการรักษา จำนวน 3 ราย เป็นชาย อายุ 7, 9 และ 3 ปี เริ่มป่วยด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำ ในวันที่ 4, 5, 5 มกราคม พ.ศ. 2546 ตามลำดับ จากการสอบสวนพบว่า ผู้ป่วยทั้ง 3 ราย เป็นเด็กพิการทางสมอง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องมีพี่เลี้ยงคอยดูแลป้อนอาหารให้ และพักอยู่เตียงใกล้กันภายในตึกสุพรรณนิการ์ สาเหตุคาดว่าน่าจะได้รับเชื้อจากอาหารและน้ำ ภายในสถานสงเคราะห์นั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ระยะ 5 วันก่อนป่วยเด็กรับประทานอาหารและน้ำ ที่โรงครัวจัดเตรียมให้ทุกมื้อ โดยมีแม่ครัวปรุงประกอบอาหารเอง วัตถุดิบที่ประกอบอาหาร มาจากร้านค้าในตลาดปากเกร็ด (ที่ประมูลได้) โดยนำส่งให้ทุก 2 - 3 วัน ส่วนใหญ่ เป็นเนื้อหมู ปลากระพง ผักสดตามฤดูกาล รายการอาหารประจำวันตามปกติดังนี้ มื้อเช้า - ข้าวต้ม มื้อกลางวัน - ก๋วยเตี๋ยว มื้อเย็น - ข้าวและกับข้าว แต่ผลการเก็บตัวอย่าง

อุจจาระเด็กที่อยู่ห้องเดียวกัน 63 คน ผู้ปรุงประกอบอาหาร ที่เลี้ยง รวมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำประปา น้ำใช้ จากสถานสงเคราะห์ ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลไม่พบเชื้อในตัวอย่าง

อีก 1 ราย เป็นหญิง อายุ 54 ปี อาชีพคนงานก่อสร้าง ที่อยู่ หมู่ 6 ต.บ้านใหม่ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2546 (เวลา 24.00 น.) ด้วยอาการปวดท้อง ถ่ายเป็นน้ำ 10 กว่าครั้ง เข้ารับการรักษาที่ โรงพยาบาลชลประทาน วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2546 (เวลาประมาณ 21.00 น.) จากการสอบสวนสรุปว่า สาเหตุการเกิดโรคครั้งนี้ น่าจะมาจากการรับประทานก้อยดิบ ซึ่งเป็นอาหารมื้อเช้าวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2546 โดยผู้ป่วยซื้อเนื้อวัวจากแม่ค้ารถเร่ที่ขายเป็นประจำมาปรุงเอง ทั้งนี้เนื่องจากการค้นหา ผู้สัมผัส พร้อมทั้งทำ rectal swab ในครอบครัว, ชุมชน และแม่ค้ารถเร่ รวม 26 คน ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลพบเชื้อ *Vibrio Cholerae* El Tor inaba จำนวน 3 คน (เป็นสามีผู้ป่วย, ญาติ และ แม่ค้ารถเร่) นอกจากนี้ได้เก็บตัวอย่างเนื้อวัวและเลือดจากรถเร่ ส่งตรวจ ผลพบเชื้อเช่นเดียวกัน และได้แจ้งเจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ให้ติดตามเก็บตัวอย่างเนื้อ จากเขียงขายเนื้อวัว เลขที่ 43 ในตลาดสี่มุมเมือง จ.ปทุมธานี (ซึ่งเป็นแหล่งขายส่งที่แม่ค้ารถเร่รายนี้ไปรับมา) ผลไม่พบเชื้อ

1.2 *อำเภอบางกรวย* 1 ราย เป็นชาย อายุ 53 ปี อาชีพคนงานก่อสร้าง ที่อยู่ ไม่มีเลขที่ หมู่ 4 ต.บางขุนทอง เริ่มป่วยด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำปริมาณมาก ใจสั่น และ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2546 จากการสอบสวนสรุปว่า สาเหตุน่าจะมาจาก การรับประทานหอยเชอรี่ดิบ (เก็บจากบริเวณใกล้บ้านพัก) ลาบก้อยเนื้อดิบ ซึ่งผู้ป่วยซื้อเนื้อวัวจากรถเร่ มาปรุงรับประทานเองในมือเย็นวันที่ 7 มกราคม และมือเช้าวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2546 ได้ค้นหาผู้สัมผัส พร้อมทั้งทำ rectal swab ในชุมชน และแม่ค้า รวม 14 คน และเก็บตัวอย่างน้ำ อาหาร รวม 11 ตัวอย่าง ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ให้ผลเป็นลบทั้งหมด ทั้งนี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรีควบคุมโรคในพื้นที่ พร้อมทั้งเฝ้าระวังโรคอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เกิดขึ้นทั้ง 3 พื้นที่ ตั้งแต่วันที่ 1 – 18 มกราคม พ.ศ. 2546 สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงาน ผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง รวม 9 ราย จากจังหวัดนนทบุรี 5 ราย สมุทรสาคร 2 ราย กรุงเทพฯ และสงขลา จังหวัดละ 1 ราย ตามลำดับ ทุกรายตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor inaba

รายงานโดย นางอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล, นางลัดดา ลิขิตยั้งวรา

กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค